

Länsstyrelsen Norrbotten
norrbotten@lansstyrelsen.se

4 december 2015

Ref. 543-233-15, Remiss; Neova AB, Isovuoma, Övertorneå kommun

YTTRANDE ÖVER ANSÖKAN OM FÖRLÄNGD BEARBETNINGSKONCESSION OM TORV FYNDIGHETER VID ISOVUOMA, ÖVERTORNEÅ KOMMUN

Koncessionsområdet ligger i Isovuoma i Övertorneå kommun och är i storlek av 152 ha, av vilken en ny produktionsareal utgör ca 62 ha. Torvvolymen råtorv uppgår till ca 1 miljon m³. Torvproduktionen med efterbehandling beräknas fortgå i ca 25 år. Enligt provtagning ligger underliggande minerogen jord inom det lägre intervallet inom klassificeringsgränsen medelhög försurningspotential. Produktionsområdet uppgör ca 0,002 % av Torne älvs vattendistrikt och ca 1 % av Leipiöjoki vattendistrikt. Isovuoma är i praktiken odikad.

Neova AB är Skandinavians största bioenergibolag. Den finska Vapo Oy är ägare till Neova AB.

lordninställandet påbörjades i slutet av 1990-talet men åtgärderna slutfördes inte då. lordningställandet ska fortsätta 2015 med dikning av myren. Markanvändning i området består av skogsbruk och friluftsliv. Produktionsområdet är en del av Korju sameby och Pello viltskötselområde. Leipiöjoki nedströms hör till Fiskeområdet Tornedalen-Haparanda skärgård. Isovuoma tillhör Natura2000 nätverk, Torne-Kalix älvsystem.

Finsk-svenska gränsälvscommissionen har yttrat sig tidigare 27 juni 2014 om ansökan om förlängd Isovuoma bearbetningskoncession, och vill föra fram följande om den kompletterade ansökan:

För att minimera belastning från torvproduktion ska vattenskyddsåtgärder planeras noga, vara tillräckligt omfattande och den bäst möjliga tekniken (BMP/BAT) ska iakttas. Krav från vattendirektivet och vattenförvaltningsplanerna 2016-2020 ska tas i hänsyn för att nå god status av yt- och grundvatten.

Neova AB har i sin ansökan lagt fram förslag till miljöskyddsåtgärder som består av bl.a. sedimentbassänger och översilningsyta. Översilningsytans areal har inte beskrivits i ansökan. *Reduktion* för kväve, fosfor eller susperande ämnen med hjälp av miljöskyddsstukturer har inte framförts i ansökan för att stöda konsekvensbedömning beträffande påverkan på vattendrag.

Med tanke till belastning till Leipiöjoki och vidare till gränsälven mellan Sverige och Finland vill kommissionen lyfta fram att enligt rådande rättsväsende i Finland vid nya torvproduktionsområden betyder BAT (bästa tillgängliga teknik) åretrunt översilning och kemisk behandling av vatten. Som mål för vattenskyddstrukturer som efterträder översilning försätts minskningskrav på suspenderade ämnen till minst 50%, totalfosfor 40-50 % och totalkväve 20 %, beroende av recipienten. Rekommendation för maximal ytbelastning för sedimentbassänger vid torvproduktion anses vara 0,6 m³/m²/h. Enligt forskningen en välfungerande översilningsyta på odikade översilningsområden borde bestå minst 4,5 % av avrinningsdistriktet, hydraulisk belastning vara mindre än 340 m³/ha/d, medelsnittliga flöde maximalt 15 l/km²/s och översilningen ska vara i bruk året runt (s. 45-47 Miljöskyddsanvisningen för torvproduktion, Miljöförvaltningens anvisningar 2 | 2015, Finland¹).

Kommissionen anser att ambitionsnivån i miljöskydd borde vara likartad oavsett på vilken sida av gränsälven verksamhet som belastar miljön befinner sig.

Klimatförändringen och högre temperaturer på vintertiden som bidrar till ökat regn, kortare tjalperioden och skyfall gör *hantering av överflodningssituationer* ytterst viktigt, för att förebygga belastning i recipienten. Provtagning och behandling av vatten måste ske effektivt i alla väderlekssituationer. Provtagning ska fullföljas även vid överflodning och resultat ska räknas med och rapporteras i årliga produktionsrapporter.

För att förebygga oxidation av underliggande sulfathaltig jord måste åtgärder genomföra noggrant tillsammans med kontroll av pH i vatten. Försyrning av vatten kan lösa metaller till vatten, orsaka till fiskdödighet och förändring i vattnets ekologi.

Om produktionsområdet inte hägnas in för att förhindra renar och vilt att ta sig dit ska kanterna av diken åtgärdas på ett tillbörligt sätt så att djuren kan ta sig uppifrån och över dikena.

Haparanda kommun använder Torne älv som sin dricksvattenkälla.

Till slut vill gränsälvskommisionen konstatera att från växthusgassynvinkel kan torv räknas att vara ett fossilt bränsle sett i tidperiod på hundratals år. EUs handelssystem och FN bedömer torv att vara jämförbar med fossila bränslen. Myrmarkernas naturliga processer och torv som bränsle i bränningsprocesserna har delvis blandats i ansökan. Dessa två nedbrytningsprocesser av kol i torv till koldioxid hör tidsmässigt till olika skalor. Skydd av myrmarkerna kan vara en av de kostnadseffektivaste sätt att förebygga klimatförändringen, jämna ut översvämningar genom att behålla vatten och bromsa vattenflöden samt ytterligare bidra positivt till ytvattnets kvalitet.

Britt-Marie Häggberg
ordförande

Timo Jokelainen
viceordförande

Virve Sallialmi
sekreterare

För kännedom

Övertorneå kommun
Haparanda kommun
Pello kommun
Ylitornio kommun
Torneå kommun

ⁱ Turvetuotannon ympäristönsuojeluohje (Miljöskyddsanvisningen för torvproduktion), Miljöförvaltningens anvisningar 2 | 2015 <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/155221>